

P. Hlavan na inspekci v Bolevci

„Dne 28. května 1845 se držela veřejná zkouška dítek ve škole bolevecké před polednem od osmi až do deseti hodin, od vysoce důstojného a veleváženého milostpána a pana arciděkana plzeňského Antonína Hlavana, školního dozorce a konsistořiálního rady, v přítomnosti milostpána, pana Matěje Adámka, radního a školního patronátního komisarara panství plzeňského. P. Václav Záruba, školní katecheta, kaplan plzeňský. Josef Vondruška, školní filiální učitel. Josef Škarda, školní dohlížitel a rychtář bolevecký. V tomto roce i spolu stromovná školka založena byla.“

(Pamětní kniha Obecné školy v Bolevci. Archiv města Plzně, i. č. 27308, rukopis 1839–1910, s. 6.)

• • •

„Schulkodex“ v podstatě znamenal konec krajských školních dozorců. Krajsší komisaři měli být nadále pouze nápomocní církevním okresním školním dozorcům. Stejně jako v případě okresního školního dozorce i tomuto komisaři byla nadřizena biskupská konzistoř. Ekvivalentem konzistoři na tomto stupni správy byl krajský úřad, a to v otázkách problematiky existence škol správy školních budov a vyživení učitelů. Krajský úřad v těchto záležitostech posílal jednou ročně přehledy zemské školní komisi. Zprávy uváděly, co je na školách třeba zlepšit a jaké byly zjištěny nedostatky.⁷² Přehledy podával krajský úřad i na konzistoř. V rámci diecéze byl panovníkem jmenován vrchní školní dozorce, zpravidla člen konzistoře nebo biskup. Konzistoř navrhovala zemským školním úřadům ředitele, učitele a pomocníky hlavních škol. U triviálních škol sama schvalovala obsazování učitelských míst na základě doporučení od okresního školdozorce.⁷³

• • •

Josef Regner (1794–1852)

Josef Regner, páter Havlovický z Jiráskova románu *U nás*, nejznámější postava Náchodska z doby národního obrození, se narodil 24. února 1794 v Havlovicích v rodině mlynáře.⁷⁴ Gymnázium vystudoval v Broumově, filozofii a teologii v Praze. Zde ho svým myšlením ovlivnil profesor Bernard Bolzano (1781–1848).⁷⁵ Vysvěcen na kněze byl dne 24. srpna 1817 v Hradci Králové a téhož roku nastoupil jako kaplan do Náchoda.

Obr. 26: Josef Regner, zapůjčeno Muzeem Náchodska

